

Tjänsteutlåtande

Kommunstyrelsens kontor

Datum 2014-09-16

Dnr KS 2014/0262-024

Till Kommunstyrelsen

Upphörande av Policy för bisyssla, Policy för uppvaktning samt Pensionspolicy

Sammanfattning

Österåkers Kommunfullmäktige har 2014-03-10, KF § 2:9, fattat beslut om begrepp för styrdokument, innebärande bl. a. förtydliganden avseende kriterierna för vad som ska anses utgöra policy och vad som ska anses utgöra riktlinjer. Kriterierna för styrdokument har avgörande betydelse för att avgöra vilken beslutsnivå som är behörig, d.v.s. svara på frågan huruvida styrdokumenten ska beslutas av Kommunfullmäktige eller Kommunstyrelsen, nämnd eller bolag.

De sedan tidigare gällande styrdokumenten Policy för bisyssla, Policy för uppvaktning samt Pensionspolicy, vilka Kommunfullmäktige beslutat om redan 2003, är i samtliga fall – enligt den nya begreppsordningen - att betrakta som riktlinjer och Kommunstyrelsens kontor föreslår därför att Kommunfullmäktige ges möjlighet att fatta beslut om att dessa policyer upphör gälla.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. Policyn för bisyssla upphör
2. Policyn för uppvaktning upphör
3. Pensionspolicyen upphör.

Bakgrund

I det övergripande arbetet som pågår att se över samtliga styrdokument har personalenheten inom Kommunstyrelsens kontor sett över policyn för bisyssla, uppvaktning samt pensionspolicy. Med hänvisning till Kommunfullmäktiges beslut gällande begrepp för styrdokument för Österåkers kommun föreslår Kommunstyrelsens kontor att nämnda styrdokument/policyer upphör att gälla.

Förvaltningens slutsatser

Kommunstyrelsens kontor konstaterar efter genomgång av Österåkers kommuns styrdokument

Tjänsteutlåtande

Kommunstyrelsens kontor

Datum 2014-09-16

Dnr KS 2014/0262-024

samt med hänvisning till de nya begreppen för styrdokument att förslaget ligger i linje med Kommunfullmäktiges beslut.

Bilagor

Policy för bisyssla

Policy för uppvaktning

Pensionspolicy.

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Fredrika Andersson
Tf Personalchef

Bisyslepolicy

ÖSTERÅKERS KOMMUN Maj 2001 Personalenheten

POLICY FÖR ANSTÄLLDAS BISYSSLOR Beslutad i Kommunstyrelsen 2001-05-31 § 18

1. Syfte

Policyns syfte är att klargöra rutiner för hantering av anställdas bisysslor så att inga bisysslor, som skadar eller inverkar menligt på kommunens förtroende hos allmänheten förekommer

2. Omfattning

Policyn omfattar samtliga medarbetare i Österåkers kommun

3. Definition

Med bisyssla menas varje anställning, uppdrag eller annan verksamhet som en anställd har vid sidan av sin huvud- anställning. Att sköta sina egna och familjens privata angelägenheter räknas INTE som bisyssla.

4. Avtalsmässig grund

För arbetstagare i kommuner och landsting regleras frågan om såväl förtroendskadliga som arbetshindrande- och konkurrensbisysslor i gällande kollektivavtal, AB 05.

Arbetstagaren är skyldig att på arbetsgivarens uppmaning redovisa bisyssla.

Arbetsgivarens rätt att förbjuda bisyssla är en s k "arbetsgivarventil", d v s arbetsgivarens beslut att förbjuda bisyssla kan inte överprövas i domstol så länge arbetsgivaren håller sig inom "rimliga ramar".

Arbetshindrande bisyssla

Arbetshindrande bisysslor utgör idag inget problem i kommunen. I de enstaka fall där arbetstagaren är uttröttad av dubbelarbete eller där arbetstiden påverkas är det en arbetsledningsfråga att stoppa sådan bisyssla

Konkurrensbisyssla

Konkurrensbisyssla innebär att arbetstagaren har en bisyssla som konkurrerar med kommunens verksamhet.

Förtroendskadliga bisysslor

Frågan om förtroendskadliga bisysslor är ett allmänt intresse som går utöver förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Offentligt anställda hos staten, kommunerna, landstingen och försäkringskassorna får inte ha bisysslor som kan rubba allmänhetens förtroende för kommunen som myndighet. Kraven kan härledas ur regeringsformen, som slår fast att förvaltningsmyndigheter skall iakttä saktlighet och opartiskhet i sin verksamhet.

Störst risk för förtroendskada föreligger vid upphandling, myndighetsutövning, tillsyn, egendomsförvaltning och ledning av offentlig förvaltning. Detta innebär för Österåkers kommun att en anställd inte kan sälja varor och tjänster via eget bolag eller via faktura till kommunen. Varje sådan vara eller tjänst skall upphandlas i enlighet med reglerna i LOU (Lagen om Offentlig Upphandling).

5. Rutiner

Arbetsgivaren kartlägger fortlöpande arbetstagarnas bisysslor.

Enligt beslut i Kommunstyrelsen (1990, § 18) skall arbetsgivaren årligen göra en kartläggning av de anställdas bisysslor. Enligt tidigare definition innefattar bisysslor även uppdrag och annan verksamhet vid sidan av anställningen i kommunen.

Arbetsgivaren kan när som helst under året begära att en anställd redovisar bisyssla.

6. Ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att inga förtroendskadliga bisysslor föreligger i kommunen.

Kommunstyrelsens kontor ansvarar för att årlig kartläggning kommer till stånd.

Varje förvaltning gör årligen en systematisk inventering av bisysslor. Bisysslorna redovisas och förtecknas förvaltningsvis med namn på arbetstagare, typ av bisyssla samt bisysslans omfattning. Förteckningen förvaras på respektive förvaltning.

Kopia av resultatet av inventeringen skickas till Personalenheten, Kommunstyrelsens kontor, som en gång per år sammanställer en förteckning över bisysslor inom samtliga nämnder. Förteckningen är översiktlig och baseras på förvaltningarnas inventering. Förteckningen anmäls i kommunstyrelsen och förvaras på Personal-/Ekonomienheten.

ENLIGT BESLUT I FÖRHANDLINGSDELEGATIONEN § 18, 2000, FÖRDELAS ANSVARET ENLIGT FÖLJANDE: Områdeschefer/myndighetschefer ansvarar för bedömning av bisysslor inom den egna nämndens ansvarsområde. Dessa chefer beslutar om eventuellt förbud mot bisyssla. Innan sådant beslut fattas skall MBL-förhandling ske.

Enhetschefer/verksamhetschefer ansvarar för att personalen lämnar in uppgifter om bisyssla. Varje anställd tillfrågas då den årliga kartläggningen sker. Endast de bisysslor som anmäls lämnas av enhetschefen vidare till förvaltningen.

Enhetschefer/verksamhetschefer ansvarar också för att nyanställda informeras om regler och policy angående bisysslor. Samtliga anställda skall — t ex i samband med medarbetarsamtal och personalmöten — göras uppmärksamma på gällande regler.

En arbetstagare som har eller avser att åta sig någon bisyssla anmäler detta till sin närmaste chef. Det är viktigt att på ett tidigt stadium kartlägga att innehavet av bisysslan är förenligt med anställningen i kommunen.

Kommundirektören ansvarar för bedömning av eventuella bisysslor hos områdeschefer/myndighetschefer.

7. Referenser

AB 05

LOA

SOU 2000:80 Utredning om översyn av bisyslereglering inom offentlig sektor.

Uppvaktningspolicy

Kommunstyrelsen delges härmed följande:

Ledningsgruppen har bestämt om riktlinjer vad gäller uppvaktning av anställda som fyller 50 år, 60 år och för anställda som varit 25 år i kommunens tjänst.

Sammanfattning

Diskussioner om hur arbetsgivaren skall förfara vid olika uppvaktningar har förts vid olika tillfällen.

Ledningsgruppen har beslutat om följande policy vid uppvaktning:

- Den som fyller 50 år uppvaktas med present och blomma från arbetsgivaren. Presenten får kosta 1% av basbeloppet.
- Den som fyller 60 år uppvaktas med blomma.

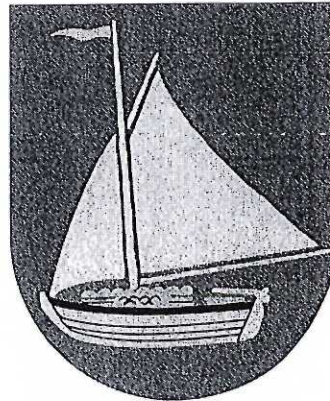
För anställda som varit 25 år i kommunens tjänst beslöts att kommunen vid ett tillfälle per år bjuder på lunch eller supé. Vid detta tillfälle bör kommunen representeras av, förutom kommun- direktör och personalchef, kommunstyrelsens ordförande och/eller kommunfullmäktiges ordförande. Vid lunchen/supén överlämnas present plus blomma. År 2002 gäller inbjudan till dem som varit anställda 30 år eller mer på det stora antalet. Därefter kommer successivt 25-årsgräns att gälla. Informationsenheten får i uppdrag att ta fram förslag på lämplig gåva.

Den som går i pension uppvaktas med en gåva. From våren 2011 finns det några alternativ till pensionsgåva att välja på. På chefswebben kan du läsa mer.

Pensionsgåva

Pensionspolicy

Beslutad av KF § 141, 2003-11-24

Österåkers kommun

KPA

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	3
INLEDNING	4
BAKGRUND OCH SYFTE.....	4
UPPDATERING.....	4
BESLUTSORDNING	4
KATEGORIINDELNING	5
PENSION FÖR ANSTÄLLDA	6
INDIVIDUELL DEL	6
SÄRSKILD ÅLDERSPENSION.....	6
KOMPLETTERANDE ÅLDERSPENSION	7
INTJÄNAD PENSIONSÄTT 1997-12-31.....	7
EFTERLEVANDEPENSION.....	7
PENSIONSGRUNDANDE LÖN	7
PENSION FÖR NYCKELPERSONER I SÄRSKILDA FALL	8
SYFTE	8
ALTERNATIV PFA	8
INDIVIDUELL DEL	9
SÄRSKILD ÅLDERSPENSION.....	9
INTJÄNAD PENSIONSÄTT 1997-12-31.....	9
EFTERLEVANDEPENSION.....	9
PENSIONSGRUNDANDE LÖN	9
PENSION FÖR FÖRTROENDEVALDA	10
HELTIDS- OCH DELTIDSPOLITIKER	10
FRITIDSPOLITIKER	10
LÖNEVÄXLING	11
TRYGGANDEFORMER	12
PREMIE- OCH PENSIONS BETALNING	13
PENSIONS HANtering OCH KOMPETENS	13
INFORMATION OM PENSIONER	13
BILAGA	15
ÖVERSIKT – LAGAR, KOLLEKTIVAVTAL OCH BESTÄMMELSER.....	15
BESKRIVNING AV DEN NYA ALLMÄNNA PENSIONEN	16
BESKRIVNING AV PENSIONS AVTALET PFA	19
PBF (BESTÄMMELSER OM PENSION OCH AVGÅNGSERSÄTTNING FÖR FÖRTROENDEVALDA).....	23
BASBELOPPEN	26

Sammanfattning

Pension för anställda

- Anställda omfattas av pensionsavtalet PFA.
- Hela pensionsavgiften har avsatts till individuell del från 1998.
- Riktlinjer för beviljande av särskild ålderspension före 65 år har tagits fram.

Pension för nyckelpersoner

- Nyckelpersoner kan i särskilda fall, efter individuell prövning, erbjudas möjlighet till alternativ PFA.

Pension för förtroendevalda

- Från och med 2003-01-01 gäller PBF för förtroendevalda på heltid och deltid om minst 40%.
- Från och med 2003-01-01 får fritidspolitiker som kompensation för förlorad tjänstepensionsförmån en årlig ersättning motsvarande 3,5% av ersättningen för förlorad arbetsförtjänst. Ersättningen betalas ut direkt till den förtroendevalde.

Tryggande av pensionsförmåner

- Pensionsåtagandena tryggas genom beskattningsrätten, med undantag för individuell del samt den kompletterande ålderspensionen enligt alternativ PFA för nyckelpersoner vilka tryggas genom försäkring.
- Kommunens intention är att på sikt trygga kompletterande ålderspension och efterlevandepension genom kollektiv försäkring.
- De år kommunen har ett positivt resultat avser man att trygga någon/några årskullar av ansvarsförbindelsen genom inlösenförsäkring – partiell inlösen.

Beslutsordning

- Kommunstyrelsen är kommunens högsta ansvariga pensionsorgan.
- Kommundirektör/förvaltningschef beslutar i samråd med personalchef i enskilda pensionsfrågor då det inte gäller normal pensionsavgång.
- Beslut om särskild ålderspension fattas i varje enskilt fall av kommundirektör i samråd med personalchef.
- Kommundirektör/förvaltningschef beslutar i samråd med personalchef om alternativ PFA för nyckelpersoner i särskilda fall.

Inledning

Bakgrund och syfte

I och med pensionsavtalet PFA har det öppnats möjlighet för flexibla pensionslösningar inom den kommunala sektorn. Österåkers kommuns pensionspolicy ska klart och tydligt beskriva vilka pensionslösningar som accepteras, och hur arbetet med pensionsfrågor ska bedrivas.

Pensionspolicyn ska omfatta anställda och förtroendevalda i kommunen.

Pensionspolicyn ska användas som en aktiv del i kommunens personalpolitik och bland annat hjälpa kommunen att attrahera och behålla kompetent personal.

Denna pensionspolicy har antagits av kommunfullmäktige december månad 2003, och bygger på en förstudie gjord 2002.

Uppdatering

Pensionspolicyn ska ses över vart tredje år och om behov finns, uppdateras. Vid större förändringar i lagar och kollektivavtal med påverkan på pensionsområdet, ska uppdatering ske oftare.

Beslutsordning

Kommunstyrelsen är kommunens högsta pensionsorgan med ansvar för övergripande pensionsfrågor.

Förvaltningschef i samråd med personalchef beslutar i enskilda pensionsfrågor som inte gäller normal pensionsavgång eller särskild ålderspension.

Förvaltningschef i samråd med personalchef beslutar om alternativ PFA för nyckelpersoner i särskilda fall. Kommundirektör i samråd med personalchef beslutar då det gäller förvaltningschef.

Förvaltningschef beslutar vid normal pensionsavgång. Kommundirektör beslutar då det gäller förvaltningschef.

Kategoriindelning

För pensionsändamål gäller nedanstående kategoriindelning av anställda och förtroendevalda i Österåkers kommun.

Kategori:

A Alla anställda

B Nyckelpersoner i särskilda fall efter individuell prövning

C Förtroendevalda med uppdrag på minst 40%

D Fritidspolitiker

Möjlig typ av förmån	A	B	C	D
PFA – Pensions- och försäkringsavtal	X	X		
Alternativ PFA		X		
PBF – Pensionsbestämmelser för förtroendevalda			X	
Ersättning för förlorad pensionsförmån för fritidspolitiker				X

Pension för anställda

För anställda med pensionsrätt i Österåkers kommun gäller PFA sedan 1 januari 1998. Anställda som fått förtidspension, sjukbidrag eller avgått före 1 juli 1998 omfattas av det äldre pensionsavtal som gällde vid det aktuella tillfället (PA-KL, PAK etc).

För en generell beskrivning av reglerna för allmän pension samt reglerna i PFA, se bilaga, sidan 18 respektive sidan 21.

Individuell del

Kommunen har beslutat avsätta hela pensionsavgiften till individuell del från och med 1998. Beslutet grundar sig på personalpolitiska och ekonomiska överväganden. Avgiften placeras i försäkring efter den anställdes eget val.

Särskild ålderspension

Med särskild ålderspension avses pension före 65 år, se bilaga sidan 23. Pensionen kan användas i särskilda fall då arbetsgivaren och den anställda träffar avtal om detta. Arbetsgivaren och den anställda har en ömsesidig rätt att väcka frågan om beviljande av särskild ålderspension.

Österåkers kommun har beslutat om nedanstående riktlinjer.

Särskild ålderspension kan beviljas på grund av synnerliga skäl såsom:

- organisatoriska förändringar,
- övertalighet,
- övriga fall då omplacering övervägs.

Kriterier som bör vara uppfyllda av den anställda:

- fyllt 60 år.
- minst 10 års sammanhängande anställningstid i kommunen i anslutning till avgången.

Särskild ålderspension ska användas med återhållsamhet och beviljas efter individuell prövning. Beslut fattas i varje enskilt fall av kommundirektör/förvaltningschef i samråd med personalchef.

För att undvika ökad administration ska arbetsinkomster upp till ett prisbasbelopp (38 600 kr år 2003) undantas från lönesamordning.

Kommunen ska ej kompensera den anställda för bortfall av avgifter till den allmänna pensionen under tid med särskild ålderspension. Avsteg från denna regel kan göras i undantagsfall, efter ansökan och individuell prövning, om bortfallet

innebär väsentligt lägre allmän pension. Kompensationen kan ske genom inbetalning av premie på motsvarande sätt som till individuell del.

Kompletterande ålderspension

Inga förändringar jämfört med PFAs regler, se sidan 22.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

Inga förändringar jämfört med PFAs regler, se sidan 23.

Efterlevandepension

Inga förändringar jämfört med PFAs regler, se sidan 24.

Pensionsgrundande lön

Inga förändringar jämfört med PFAs regler, se sidan 21.

Pension för nyckelpersoner i särskilda fall

Syfte

I och med tillkomsten av PFA, har det givits möjlighet för alternativa pensionslösningar inom kommunsektorn. I centrala och lokala protokollsanteckningar till PFA 98, bilaga 2, punkt 1 respektive PFA 01, bilaga 3, punkt 1, finns följande text:

Mellan arbetsgivaren och arbetstagare får träffas avtal om annan pensionslösning – helt eller delvis – än vad som följer av PFA. Här avses:

- a) *förvaltningschef eller arbetstagare med förvaltningschefs ställning*
- b) *arbetstagare med särskilt visstidsförordnade enligt AB*
- c) *annan arbetstagare i särskilt fall.*

Österåkers kommun har med ovanstående skrivning i PFA som grund, beslutat att i särskilda fall kunna erbjuda nyckelpersoner möjlighet till alternativ PFA. Syftet med detta är att stärka kommunens möjligheter att rekrytera och behålla nyckelpersoner i konkurrens med andra arbetsgivare. Beslut fattas i varje enskilt fall av kommundirektör/ förvaltningschef, i samråd med personalchef.

Kostnadsneutralitet

Alternativ PFA ska vara kostnadsneutral på individnivå för kommunen, dvs premien ska vara lika stor som premien för kompletterande ålderspension i det fall kommunen valt att trygga den med försäkring. Avsteg från principen om kostnadsneutralitet kan göras i undantagsfall. Beslut fattas i sådana fall av kommundirektör/ förvaltningschef, i samråd med personalchef efter individuell prövning.

Alternativ PFA

Alternativ PFA innebär att PFAs förmånsbestämda kompletterande ålderspension på lön över 7,5 inkomstbasbelopp, ersätts med en premiebestämd kompletterande ålderspension. För den anställde innebär alternativ PFA en större flexibilitet och möjlighet till individuell anpassning jämfört med vad ordinarie PFA erbjuder.

Eget val

Den anställde väljer själv hur premien ska placeras; i traditionell försäkring eller fondförsäkring. Försäkringsbolag anvisas av arbetsgivaren.

Utbetalning

Pensionen kan tas ut tidigast från 55 års ålder efter överenskommelse med försäkringsbolaget. Kortaste utbetalningstid är vanligtvis fem år.

Återbetalningsskydd

Den anställda kan välja att komplettera med återbetalningsskydd. Återbetalningsskydd innebär att om den anställda avlider betalas pensionskapitalet ut till de insatta förmånstagarna som en månadsvis pension.

Premiebetalning

Premien betalas löpande av arbetsgivaren till den försäkring den anställda valt.

Övrigt

Den nyckelperson som fått erbjudande om alternativ PFA och accepterat erbjudandet, kan inte byta tillbaka till ordinarie kompletterande ålderspension under den tid anställningen består.

Individuell del

Inga förändringar jämfört med PFAs regler, se bilaga sidan 22.

Särskild ålderspension

Särskild ålderspension kan användas i särskilda fall enligt samma riktlinjer som gäller för övriga anställda., se sidan 6.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

Inga förändringar jämfört med PFAs regler, se bilaga sidan 23.

Efterlevandepension

Inga förändringar jämfört med PFAs regler, se bilaga sidan 24.

Pensionsgrundande lön

Inga förändringar jämfört med PFAs regler, se bilaga sidan 21.

Pension för förtroendevalda

Heltids- och deltidspolitiker

Österåkers kommun har antagit PBF (Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda) att gälla från och med 2003-01-01, se sidan 25. Pensionsbestämmelserna omfattar förtroendevalda på heltid och på betydande del av heltid. Begreppet "betydande del av heltid" ska definieras till 40% av heltid.

Förvärvsinkomster upp till ett prisbasbelopp per år (38 600 kr år 2003) undantas från samordning.

Fritidspolitiker

Fritidspolitiker omfattas inte av ovanstående pensionsbestämmelser. Österåkers kommun har därför beslutat följa Kommunförbundets nya riktlinjer för ersättning till förtroendevalda för förlorade pensionsförmåner, cirkulär 2002:42. De nya reglerna om ersättning gäller från 2003-01-01.

Fritidspolitiker i kommunen erhåller kompensation för förlorad tjänstepensionsförmån genom en ersättning motsvarande 3,5% av ersättningen för förlorad arbetsförtjänst. Ersättningen betalas ut direkt till den förtroendevalde en gång per år. Ersättningen betraktas skattemässigt på samma sätt som lön, det vill säga kommunen betalar sociala avgifter på utbetalt belopp och den förtroendevalde beskattas för beloppet på samma sätt som för lön.

Begäran om ersättning ska göras en gång per år enligt kommunens anvisningar. Den förtroendevalde ska visa att förtroendeuppdraget medfört minskade tjänstepensionsavgifter. Dock krävs inte att den förtroendevalde visar minskningens storlek.

Löneväxling

I pensionsavtalet, PFA 01, som tecknats mellan Kommunal och Kommunförbundet finns möjlighet att växla lön mot pension från 2004. Övriga förbund har ännu inte avslutat de centrala pensionsförhandlingarna.

Österåkers kommun avvaktar resultatet av dessa förhandlingar innan ställning tas till möjligheten att erbjuda löneväxling för alla anställda.

Tryggandeformer

Österåkers kommun tryggar sina pensionsåtaganden på nedanstående sätt:

Pension för anställda

Individuell del	<ul style="list-style-type: none"> Tryggas genom, av den anställda, vald försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Kompletterande ålderspension	<ul style="list-style-type: none"> Tryggas tillsvidare genom beskattningsrätten. Skuldföring av intjänandet. Kommunens intention för framtiden är att trygga kompletterande ålderspension genom kollektiv försäkring av pensionsförmånen. Löpande inbetalning av premie.
Kompletterande ålderspension enligt alternativ PFA för nyckelpersoner i särskilda fall	<ul style="list-style-type: none"> Tryggas genom, av den anställda, vald försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Efterlevandepension	<ul style="list-style-type: none"> Tryggas tillsvidare genom beskattningsrätten. Skuldföring av hela efterlevandepensionsbeloppet i och med dödsfall. Kommunens intention för framtiden är att trygga efterlevandepensionen genom kollektiv försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Särskild ålderspension	<ul style="list-style-type: none"> Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldföres i och med beviljad pension.
Intjänad pension före PFA	<ul style="list-style-type: none"> Tryggas tillsvidare genom beskattningsrätten. Redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunens intention för framtiden är att trygga delar av ansvarsförbindelsen genom inlösen med engångspremie av valda åldersgrupper – partiell inlösen. Detta kan ske de år kommunen uppnår ett positivt resultat.
PBF – pension för heltids- och deltidspolitiker	<ul style="list-style-type: none"> Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldföres i och med

	beviljad pension.
--	-------------------

Premie- och pensionsbetalning

Försäkringspremier

All betalning av försäkringspremier gällande tjänstepensionsförmåner (till exempel individuell del, alternativ PFA och pensionsavsättning för fritidspolitiker) kontrolleras av berörd handläggare och attesteras av lönechefen.

Pensionsutbetalning

All pensionsutbetalning (exempelvis utbetalning av pensionsförmåner enligt PFA och tidigare pensionsavtal som ej försäkrats) kontrolleras av berörd handläggare och attesteras av lönechefen.

Pensionshantering och kompetens

All praktisk pensionshantering sköts av pensionshandläggaren, dit de anställda kan vända sig med frågor om pensionen.

De anställda kan även vända sig till KPAs kundservice med pensionsfrågor, telefon 020 – 650 500, eller e-post kundservice@kpa.se.

Information om pensioner

Nyanställda

Två gånger per år har kommunen en introduktionsdag för nyanställda med tillsvidareanställning. Vid detta tillfälle delas broschyren ”Vårt pensionsavtal PFA” ut.

Kommunens anställda kan även få pensionsinformation via kommunens intranät. Här finns uppgift om namn och telefonnummer till pensionshandläggare.

Under anställningstiden

- Alla anställda med pensionsrätt får årligen i april/maj information om föregående års premie för den individuella delen och valt försäkringsbolag. Utskicket görs av Pensionsvalet PV AB som administrerar förmedlingen av den individuella delen för kommunens anställda.
- Årligt värdebesked med uppgift om pensionsbehållningen erhålles från valt försäkringsbolag.
- Dessutom skickar KPA pensionsbesked årligen i oktober/november till anställda med pensionsrätt. Pensionsbeskedet innehåller bland annat uppgifter om:
  - Allmän pension från Försäkringskassan.
  - Tjänstepension från arbetsgivaren såsom intjänad pensionsrätt till och med 1997-12-31, efterlevandepension, samt i förekommande fall kompletterande ålderspension.

- Tidigare pensionsgrundande anställningar för tjänstepensionen.

Det individuella valet

Vid 28 års ålder (21 års ålder från 2004) samt vid nyanställning får den anställde skriftlig information om möjligheten att välja försäkringsbolag och sparform samt vad som sker om val inte görs. Informationen skickas vanligen ut under perioden oktober - november.

Vid pensionsavgång

Anställd som ska avgå med pension ska lämna skriftlig ansökan till närmaste chef senast tre månader före planerad pensionsavgång. Ansökan görs på blankett "Entledigande vid pensionering".

Pensionsbrev med uppgift om pensionsbelopp skickas ut i god tid före pensionsavgången.

BILAGA

Översikt – lagar, kollektivavtal och bestämmelser

Den ekonomiska grundtryggheten vid sjukdom, ålderdom och dödsfall regleras enligt lag. De lagfästa förmånerna kompletteras med kollektivavtalade förmåner. Nedan redovisas en del av de lagar, kollektivavtal och bestämmelser som finns.

Sjukdom

Lagstadgade förmåner:

- Sjuklön
- Sjukpenning
- Sjukersättning och aktivitetsersättning (har ersatt förtidspension och sjukbidrag)

Kollektivavtalade förmåner:

- Sjuklön enligt Allmänna bestämmelser (AB)
- Avtalsgruppsjukförsäkring för anställda hos kommuner och landsting (AGS-KL)

Ålderdom

Lagstadgade förmåner:

- Tilläggspension (ersätter folkpension och ATP)
- Inkomstpension
- Premiépension
- Garantipension

Kollektivavtalade förmåner:

- Ålderspension enligt Pensions- och försäkringsavtal för anställda i kommuner och landsting (PFA)

Bestämmelser:

- Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF)

Dödsfall

Lagstadgade förmåner:

- Omställningspension och förlängd omställningspension
- Barnpension
- Änkepension

Kollektivavtalade förmåner:

- Efterlevandepension till vuxen och barn från PFA
- Engångsbelopp från Tjänstegrupplivförsäkring (TGL-KL)

Bestämmelser:

- Efterlevandepension till vuxen och barn från PBF

Beskrivning av den nya allmänna pensionen

Sjukdom

Från och med 2003-01-01 ersätts förtidspension och sjukbidrag med sjukersättning och aktivitetsersättning. För att sjuk- eller aktivitetsersättning ska beviljas krävs att arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel. Ersättningen betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning beroende på graden av arbetsförmåga.

Aktivitetsersättning

Betalas ut till den som fyllt 19 men inte 30 år. Aktivitetsersättning beviljas för en begränsad tid. Storleken är beroende av tidigare inkomster. För den som får låg eller ingen inkomstgrundad aktivitetsersättning kan garantiersättning betalas ut.

Sjukersättning

Betalas ut till den som fyllt 30 år. Sjukersättning kan beviljas för en begränsad tid eller tillsvidare, beroende på om arbetsförmågan bedöms som permanent eller inte. Storleken är beroende av tidigare inkomster. För den som får låg eller ingen inkomstgrundad sjukersättning kan garantiersättning betalas ut.

Ålderspension

Från och med 2003-01-01 gäller nya regler för den allmänna ålderspensionen.

Pensionsförmåner

Vilka pensionsförmåner som betalas ut beror på födelseåret.

Födda 1937 eller tidigare:

- Tilläggspension (ersätter folkpension och ATP)
- Garantipension (ersätter pensionstillskott och särskilt grundavdrag)

Födda 1938 – 1953:

- Tilläggspension (ersätter folkpension och ATP)
- Inkomstpension
- Premiepension
- Garantipension (betalas ut om de inkomstgrundade pensionerna är låga eller saknas helt)

Beroende på födelseår består ålderspensionen till olika stor del av tilläggspension respektive inkomstpension och premiepension. Den som är född 1945 får till exempel 11/20 av sin ålderspension i form av tilläggspension, och 9/20 i form av inkomstpension och premiepension. Pensionen är dock garanterad till lägst den pension som tjänats in till och med 1994-12-31.

Födda 1954 eller senare:

- Inkomstpension
- Premiepension
- Garantipension (betalas ut om de inkomstgrundade pensionerna är låga eller saknas helt)

Inkomstpension

Inkomstpensionen grundar sig på livsinkomsten. För varje år med pensionsgrundande inkomst tillgodoräknas den anställde en pensionsavgift på 16% av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp. För de delar av lönen som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp, tillgodoräknas ingen inkomstpension. Avgifterna för varje år läggs samman och räknas årligen om med hänsyn till reallöne- och prisutvecklingen.

Pensionen kan tas ut tidigast från 61 års ålder, som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels pension och den betalas ut så länge man lever. Eftersom storleken på månadsutbetalningarna bland annat är beroende av medellivslängden blir pensionen lägre ju tidigare den tas ut, och högre ju senare den tas ut. När pensionen börjar betalas ut räknas den varje år om med hänsyn till reallöne- och prisutvecklingen.

Premiepension

Premiepensionen grundar sig precis som inkomstpensionen på livsinkomsten. För varje år med pensionsgrundande inkomst avsätts 2,5% av lönen under 7,5 inkomstbasbelopp till premiepensionen. Pengarna placeras i en eller flera värdepappersfonder som den anställde väljer själv. Det val man gjort vid första tillfället gäller tills vidare. Den som vill kan dock flytta hela eller delar av sitt sparande till andra fonder.

Premiepensionen betalas, precis som inkomstpensionen, ut tidigast från 61 års ålder, som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels pension. Även under utbetalningstiden är premiepensionspengarna placerade i fonder. Den som vill kan vid pensioneringstidpunkten sälja sina fondandelar och istället omvandla dessa till en traditionell försäkring som ger ett garanterat månadsbelopp.

Garantipension

För personer födda 1937 eller tidigare ersätter garantipension det tidigare pensionstillskottet och särskilda grundavdraget. För personer födda 1938 eller senare betalas garantipension ut till den som har låg eller ingen inkomstgrundad pension (tillägspension, inkomstpension och premiepension). Pensionen betalas ut tidigast från 65 års ålder.

Efterlevandepension

Från och med 2003-01-01 gäller delvis ändrade regler för den allmänna efterlevandepensionen.

Omställningspension

Om en person avlider kan efterlevande make/maka/registrerad partner och sambo enligt särskilda regler, få omställningspension i 10 månader.

Förlängd omställningspension

Om den efterlevande bor tillsammans med barn som är under 18 år, kan omställningspensionen förlängas med maximalt 12 månader utöver den normala utbetalningstiden på 10 månader. Omställningspensionen förlängs dock alltid till dess yngsta barnet fyller 12 år.

Barnpension

Den avlidnes barn får barnpension till dess de fyller 18 år, eller om de studerar till och med juni månad det år de fyller 20 år.

Efterlevandepensionernas storlek beror på de inkomster den avlidne haft. Om de efterlevande enligt ovan, får låg eller ingen inkomstgrundad efterlevandepension kan garantipension respektive efterlevandestöd betalas ut.

Information

Försäkringskassan beslutar om den allmänna pensionen. För de fullständiga reglerna kontakta Försäkringskassan. Information finns även på www.pension.nu och www.fk.se.

Premiepensionsmyndigheten (PPM) ansvarar för premiepensionen, www.ppm.nu.

Beskrivning av pensionsavtalet PFA

Pensionsförmåner i PFA

PFA består av följande pensionsförmåner:

- Avgiftsbaserad ålderspension
- Individuell del
- Kompletterande ålderspension
- Särskild ålderspension
- Intjänad pensionsrätt 1997-12-31
- Efterlevandepension till vuxen och barn

Vilka gäller PFA för

PFA gäller för dem som är födda 1938 eller senare. Födda 1937 eller tidigare omfattas av det förra pensionsavtalet PA-KL. Även de som fått förtidspension, sjukbidrag eller arbetsskadelivränta före 1998-07-01 omfattas av PA-KL.

Från 2002 omfattar PFA 01 alla anställda oavsett sysselsättningsgrad och anställningsform. I PFA 98 krävs anställning på minst 40% av heltid för att få pensionsrätt. Åldersgräns för intjänande av ålderspension är idag 28 år, men från 2004 sänks den till 21 år. Observera att ovan nämnda förändringar i PFA inom det primärkommunala området, än så länge formellt bara gäller Kommunals avtalsområde, övriga avtalsområden har ännu inte avslutat pensionsförhandlingarna.

Pensionsgrundande lön

Pensionsgrundande lön i PFA beräknas per kalenderår och utgörs av löneförmåner enligt AB 01 § 5:

- Kontant utbetald lön
- Semesterlön/semesterersättning
- Kompensation för fyllnadstid
- Kompensation för overtidsarbete
- Färdtidsersättning
- Tillägg för obekväm arbetstid
- Jour- och beredskapsersättning
- Tillägg vid förskjuten arbetstid

Genomsnittslön - årsmedelpoäng

Pensionsförmånerna kompletterande ålderspension, särskild ålderspension, intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och efterlevandepension grundar sig på en genomsnittslön, s k årsmedelpoäng.

Vid beräkning av årsmedelpoängen bortser man från pensionsåret och året före. För sjuårsperioden dessförinnan, väljer man ut de fem "bästa" löneåren i förhållande till respektive års förhöjda prisbasbelopp, och räknar ut årsmedelpoängen som ett medelvärde av dessa fem år. Det innebär, om man avgår vid 65 år, att årsmedelpoängen beräknas på de fem bästa löneåren under perioden 57 – 63 år:

År	1	2	3	4	5	6	7	8	Pensions - året
Alder	57 år	58 år	59 år	60 år	61 år	62 år	63 år	64 år	65 år
Års- medel- poäng	Årsmedelpoängen är medelvärdet av de fem år som har högst inkomst i förhållande till respektive års förhöjda prisbasbelopp.							Man bortser från pensionsåret och året före.	

Individuell del

Kommunen har avsatt hela pensionsavgiften till individuell del från 1998. De olika procentsatserna är beroende av avtalsområdet för anställningen:

Avtalsområde	Lön under 7,5 inkomstbasbelopp	Lön över 7,5 inkomstbasbelopp
Kommunal	4,5%	2,1%
SKTF, Ledarna, SACO, Vårdförbunden, Lärarför- bunden och Skolledarna	3,5%	1,1%
BEA, BBD, BMD, PAN mfl	3,4%	1,0%

Den anställde avgör själv hur pengarna ska placeras; antingen i traditionell försäkring eller fondförsäkring. Pensionen kan tas ut tidigast från 55 års ålder, efter överenskommelse med valt försäkringsbolag. Kortaste utbetalningstid är 5 år.

Den anställde kan själv välja att komplettera med återbetalningsskydd och i vissa fall familjeskydd. Återbetalningsskydd innebär att om den anställde avlider innan pensionen börjat betalas ut, betalas pensionskapitalet istället ut till de insatta förmånstagarna som en månadsvis pension.

Familjeskydd är en ytterligare familjepension och ger de insatta förmånstagarna en extra pension i fem år. Premien för familjeskyddet beror bland annat på familjeskyddets omfattning.

Kompletterande ålderspension

Anställda med en genomsnittlig årslön (årsmedelpoäng) som överstiger intjänandetaket för allmän pension (306 750 kr år 2003) har rätt till kompletterande ålderspension. Pensionen beräknas på den del av årsmedelpoängen som överstiger 7,5, och ger pensionsnivåer enligt tabellen nedan. För full pension krävs 30 års tillgodoräknad tid.

<i>Genomsnittslön uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 7,5	0%
7,5 – 20	62,5%
20 - 30	31,25%

Kompletterande ålderspension kan tas ut tidigast från 61 år och senast från 67 år. Pensionen betalas ut livsvarigt och kan tas ut antingen som hel pension eller partiell pension.

Särskild ålderspension

Särskild ålderspension är pension före 65 år. Det är i huvudsak personal inom räddningstjänsten, och vissa anställda enligt övergångsbestämmelser, som har rätt till särskild ålderspension. Pensionen kan också användas efter överenskommelse i särskilda fall. Österåkers kommun har fattat beslut om riktlinjer för användande av särskild ålderspension i särskilda fall.

Särskild ålderspension betalas ut från avgången, och längst till 65 år.

<i>Genomsnittslön uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 7,5	73,5%
7,5 – 20	62,5%
20 - 30	31,25%

Särskild ålderspension påverkar inte övriga tjänstepensionsförmåner. Premien till den individuella delen fortsätter att betalas av arbetsgivaren, intjänandet till kompletterande ålderspension fortsätter och efterlevandepensionsskyddet gäller under tiden med särskild ålderspension.

Däremot kan avgång med särskild ålderspension komma att påverka den allmänna pensionen genom att pensionsavgifterna till inkomstpension och premiepension upphör att tillgodoräknas i och med avgången.

Vid beviljad särskild ålderspension fortsätter tjänstegrupplivförsäkringen, TGL-KL, att gälla vad avser begravningshjälp om maximalt ett prisbasbelopp.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

Intjänad pensionsrätt är den del av ålderspensionen som är intjänad före 1998. Den beräknas enligt reglerna i det förra pensionsavtalet PA-KL och är fastställd

till det högsta värdet av livräntan eller kompletteringspensionen per 1997-12-31. Det fastställda pensionsbeloppet värdesäkras med inkomstbasbeloppet varje år.

Intjänad pension kan börja tas ut tidigast från 61 år och senast från 67 år. Den kan tas ut för resten av livet eller under en begränsad tidsperiod, antingen som hel pension eller partiell pension.

Efterlevandepension

Om en anställd avlider kan en efterlevande make/maka, registrerad partner, eller sambo enligt PFAs regler, få efterlevandepension. Pensionen betalas ut som ett månadsbelopp i 5 år efter dödsfallet.

Den avlidnes barn får barnpension till dess de fyller 18 år, eller om de studerar till och med juni månad det år de fyller 20 år. Vid fler än ett barn höjs det totala pensionsbeloppet och fördelas därefter lika mellan barnen.

Efterlevandepension till vuxen

<i>Genomsnittslön uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 7,5	15%
7,5 – 20	15%
20 – 30	7,5%

Barnpension

<i>Genomsnittslön uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 7,5	10%
7,5 – 20	28%
20 – 30	14%

Information

Arbetsgivaren beslutar om tjänstepensionen. För mer utförlig information om tjänstepensionsförmånerna i Österåkers kommun kan anställda vända sig till pensionshandläggaren.

Allmän information om pensionsavtalen inom den kommunala sektorn återfinns även på www.kpa.se.

PBF (Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda)

Giltighet

Bestämmelserna gäller från 2003-01-01 under förutsättning att kommunen antagit dem.

Bestämmelserna gäller heltidspolitiker och politiker med uppdrag på "betydande del av heltid". "Betydande del av heltid" tolkas vanligen till 40% men kommunfullmäktige kan besluta om annan tolkning.

Bestämmelserna gäller från den dag den förtroendevalde tillträder sitt uppdrag efter 2002-12-31. PBF gäller även för förtroendevalda som tillträder sitt uppdrag i förtid i november 2002.

För förtroendevalda som blir omvalda och vars uppdrag fortsätter efter 2002-12-31 gäller dessutom särskilda övergångsbestämmelser.

Pensionsförmåner i PBF

PBF består bland annat av följande förmåner:

- Avgångsersättning
- Visstidspension
- Ålderspension
- Efterlevandepension till vuxen och barn
- Kompletterande änkepension

Avgångsersättning

Förtroendevalda som inte fyllt 50 år vid avgången från förtroendeuppdraget kan få avgångsersättning.

Utbetalningstid

Avgångsersättningen betalas ut från avgången. Utbetalningstidens längd beror på uppdragstiden och den förtroendevaldes ålder vid avgången.

Uppdragstid i månader	Ålder - 39 år	Ålder 40 - 49år
- 71	1 år	1 år
72 - 95	2 år	2 år
96 - 119	2 år	3 år
120 - 143	2 år	4 år
144 -	2 år	5 år

Avgångsersättningens storlek

Avgångsersättningen bestäms av det årsarvode den förtroendevalde hade vid avgången.

<i>Årsarvodet uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Ersättningsnivå 1:a utbetalningsåret</i>	<i>Ersättningsnivå från 2:a utbetalningsåret</i>
0 – 20	80%	70%
20 – 30	40%	35%

Visstidspension

Förtroendevalda som fyllt 50 år men inte 65 år när de avgår från förtroendeuppdraget, kan få vistidspension om uppdraget i kommunen varat minst 3 år.

Pensionens storlek beror på uppdragets längd och de årsarvoden som betalats ut de två kalenderåren närmast före avgångsåret. För hel vistidspension krävs 12 års uppdragstid.

<i>Genomsnittsarvode uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 20	65%
20 – 30	32,5%

Ålderspension

Från 65 år övergår vistidspensionen till en ålderspension. Till den som avgår från sitt uppdrag vid 65 års ålder eller senare, utbetalas ålderspensionen direkt.

För hel pension krävs 12 års uppdragstid. Endast uppdragstid i kommunen är pensionsgrundande. Pensionen ska samordnas med allmän pension.

<i>Genomsnittsarvode uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 1	96%
1 – 3	70%
3 – 20	65%
20 – 30	32,5%

Efterlevandepension till vuxen och barn

Om en förtroendevald avlider kan en efterlevande make/maka, registrerad partner, eller sambo enligt PBFs regler, få efterlevandepension. Pensionen betalas ut i 5 år.

Den avlidnes barn får barnpension till dess de fyller 18 år, eller om de studerar till och med juni månad det år de fyller 20 år. Vid fler än ett barn höjs det totala pensionsbeloppet och fördelas därefter lika mellan barnen.

Efterlevandepension till vuxen

<i>Genomsnittsarvode uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 7,5	15%
7,5 – 20	15%
20 – 30	7,5%

Barnpension

<i>Genomsnittsarvode uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 7,5	10%
7,5 – 20	28%
20 – 30	14%

Kompletterande änkepension

Kompletterande änkepension betalas ut enligt särskilda regler, efter en förtroendevald som avlider och har ett genomsnittsarvode (årsmedelpoäng) som överstiger 7,5 förhöjda prisbasbelopp.

<i>Genomsnittsarvode uttryckt i förhöjda prisbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 7,5	0%
7,5 – 20	24%
20 – 30	12%

Information

För mer utförlig information om pensionsbestämmelser för förtroendevalda i Österåkers kommun kan man vända sig till pensionshandläggaren.

Basbeloppen

Inom pensionsområdet används tre olika basbelopp:

Inkomstbasbelopp	• 40 900 kr för år 2003. • Används vid fastställande av intjänandetaket i allmän pension (7,5 inkomstbasbelopp), och vid kvalificeringen för kompletterande ålderspension i PFA. • 7,5 inkomstbasbelopp år 2003 är 306 750 kr.
Förhöjt prisbasbelopp	• 39 400 kr för år 2003. • Används bland annat vid uträkning av årspoäng och årsmedelpoäng (genomsnittslön) i PFA.
Prisbasbelopp	• 38 600 kr för år 2003. • Används bland annat vid uträkning av pensionens månadsbelopp.